

aula

AJUNTAMENT DE L'ALCÚDIA

► El espacio de la participación

Els xiquets i xiquetes de 6è de Primària de l'Alcúdia han participat en la Setmana Europea de la Mobilitat patrullant els carrers del poble enb companyia de la Policia Local per informar a conductors (foto) i viananants sobre les normes de circulació. A més, l'Escola Les Carolines de Picassent ha inaugurat el seu nou edifici d'Infantil. PÀGINA 3

PRIMÀRIA

Adéu escola, adéu

Els xiquets i xiquetes de 6è del CP Covalta d'Albaida digueren adéu a la seua escola de tota la vida quedant-se a dormir en ella l'últim dia del curs.

Didac Botella i Mestres^(*), Albaida

Més enllà dels objectius curriculars d'etapa que l'alumnat de Primària ha d'haver assolit abans de començar l'E-SO, els mestres hauriem de vetllar per l'assoliment d'una altra mena d'objectius generals que, malgrat no tenir cap valor acadèmic, són molt més rellevants des d'un punt de vista vital. Així, un dels objectius cabdals de la meua pedagogia és aconseguir que els i les alumnes, quan siguen majors, recorden l'escola amb enyorança, com una etapa alegre i fantàstica de la seua vida.

Eixa és, a grans trets, la meua missió com a mestre de l'escola pública. I no cal dir que, per tal d'assolir-la, és necessari anar més enllà dels llibres de text, els deures i les interminables —i avorrides— sessions de correcció a l'aula. Els mestres no som gestors de continguts curriculars, ni les escoles fàbriques d'ensenyament. Nosaltres no ensenyem objectius: ensenyem vida.

Tota una vida al col·legi

És aquest argument el que m'empeny a pensar activitats diferents per trencar la rutina acadèmica que, massa sovint, s'acomoda pels corredors d'alguns col·legis i instituts. Això, i pensar la realitat escolar des del punt de vista dels alumnes: estic convençut que si algun mestre, quan era menut, m'hagués proposat de quedar-me a dormir a l'escola l'última nit del curs, hagués fet la mateixa cara d'emoció que van fer els alumnes de 6è del CP Covalta quan els vaig dir això mateix.

Després de tota una vida a l'escola, era el moment d'acomiar-

✓ **Al pati soterrarem un tresor de paraules amb el pronòstic: «Qui sereu d'ací cinc anys?»**

DBM/CP COVALTA

AIXÍ EREM. La classe de 6è, l'últim dia d'escola.

DBM/CP COVALTA

LA CLASSE DORM. L'aula es convertí en un dormitori en aquest adéu a l'escola de somni.

se dels mestres que els han vist créixer. Però també dels passadissos, del pati, de les aules... que els han acollit durant l'entrançable travessia de la primera joventut. A l'escola han passat més temps que a cap altre lloc; fins i tot, més que a casa. I això bé mereix un adéu especial que els permeta de recordar els moments viscuts.

«No sembla l'escola», em va dir un alumne, mentre passejàvem en silenci pel pati quan es feia fosc. Certament: alliberada de la cridòria de la xicalla i del sol imponent que sempre l'il·lumina, no sembla el mateix edifici. Dins, la quietud i els pas-

sadissos buits, són encara més desconcertants i afegixen un punt de misteri. La imatge és colpidora; de sobte, un lloc tan familiar es transforma; talment com un rèptil: sembla que canvie la pell. I amb la complicitat d'una escola en silenci, iniciàrem un recorregut especial.

Un passeig pel passat

Vaig demanar els i les alumnes que triaren un lloc aïllat i tranquil de l'edifici per pensar un moment viscut, una anècdota que recordaren amb intensitat. Cinc minuts després, tots ens trobàrem a les escales per tal de compartir un tomb per la memòria de cadascú i ens disposarem a seguir un company en silenci fins al punt exacte de l'espai on va ocórrer aquell passatge de la seua vida.

Un cop hi érem, l'explicava, transportant-nos en el temps a aquell precís moment. Després, un altre amic o amiga ens conduïa cap a un nou indret: de la cuina a la classe de Música; d'un racó del pati, a l'aula on feren 2n. Els alumnes

escollaven amb atenció i, de seguida, apareixia el «*És veritat; ara me'n recorde!*». I completaven aquell instant: una mateixa situació explicada des de diferents punts de vista. L'imaginari col·lectiu de la classe: records que han forjat per sempre la seua amistat.

La nit tenia sorpreses, com no podia ser d'altra manera. Una visita inesperada dels mestres; *patrull*les que es buscaven per dins de l'escola, amb l'única llum de les llanternes; un joc d'amagar-se per parelles on jo mateix feia de caçador nocturn... Però cap d'aquestes activitats superava l'emoció d'amagar un tresor amb les nostres paraules; una caixa que contenia el nostre futur. Els vaig invitar a fer un pronòstic: «*Qui sereu d'ací cinc anys?*». Amb aquesta premissa els alumnes es posaren a escriure com si els anés la vida, concentrats com mai abans no els havia vist.

Després, guardarem els escrits a la caixa, juntament amb una fotografia presa eixe mateix dia i, ben entrada la nit, férem cap al pati, tot cercant un lloc per soterrar-la i poder amagar el nostre futur. Una discreta marca gravada a la paret, els orientarà per trobar-lo d'ací cinc anys.

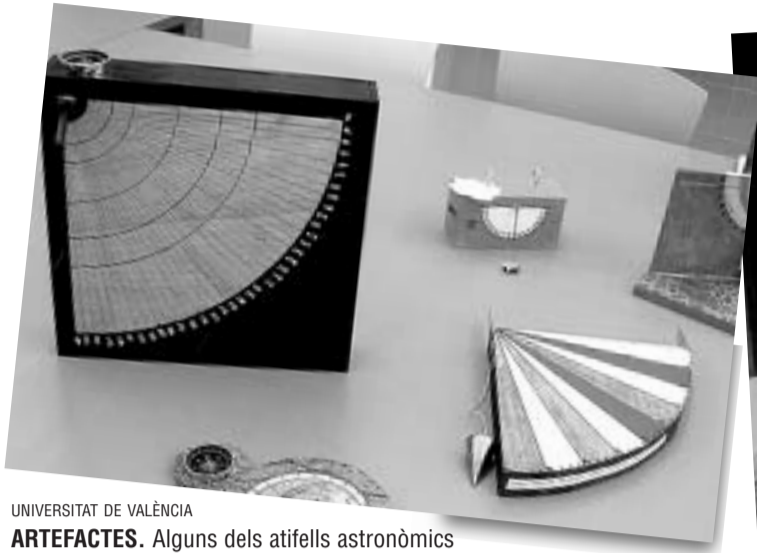
I arribat eixe moment, podran llegir l'escrit que els vaig dedicar amb molta estima: «*Si ara podeu llegir aquestes paraules, vol dir que encara sou una classe, que encara us estimeu, que heu tornat per retrobar-vos i retrobar el vostre secret. Us envie un bes molt gran des del passat.*»

^(*)MESTRE D'EDUCACIÓ FÍSICA DEL CP COVALTA (ALBAIDA)

► LA TIRA DE CIRO

► CONCURS

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

ARTEFACTES. Alguns dels atifells astronòmics fets pels escolars que premià la Universitat el passat curs.

L'Astronomia té premi a l'Aula del Cel

L'Observatori de la Universitat amplia el seu certamen escolar als centres de Primària

Aula, València
El gabinet didàctic de l'Aula del Cel de l'Observatori Astronòmic de la Universitat de València (UV) ha convocat de nou el seu concurs escolar que aquest curs, per primera volta, s'obri també a les escoles de Primària. Aprofitant que el 2009 és l'Any Internacional de l'Astronomia, el concurs porta com a títol *Disseny gràfic i escultura astronòmics*

D'aquesta manera es deixa llibertat absoluta als alumnes de Primària i Secundària per a presentar

✓ **Els guanyadors podran descobrir les estrelles des del nou telescopi d'Aras de los Olmos**

tota mena de projectes com ara dibuixos clàssics, dibuixos per ordinador, escultures o figures d'objectes astronòmics amb diversos materials, aparells òptics o no, maquetes de planetes,... que siguin originals. Tot i sempre sent fidels a formes, colors i altres característiques que millor s'adapten a la realitat astronòmica.

Cada projecte deu d'anar acompanyat d'un document explicatiu —descripció, materials,...— del treball en suport de cartolina o paper. Els projectes del concurs seran individuals com a norma general o com a màxim en parelles, cal posar en lloc visible els noms dels alumnes així com el centre tant al treball com al full explicatiu.

Els professors interessats han d'omplir la sol·licitud de participació que trobaran en la web de l'Aula del Cel (<http://www.uv.es/ob->

Una activitat amb molt d'aprofitament

LA UV PROPORCIONA RECURSOS DIDÀCTICS

■ **OBJECTIUS.** L'objectiu d'aquest concurs de l'Aula del Cel és la divulgació de l'astronomia i en general de la ciència entre els estudiants valencians de Secundària i Primària

■ **MATERIALS.** Oferir al professorat materials didàctics sobre Astronomia i per a fer activitats de taller per a la construcció d'instruments per a l'observació del cel.

■ **ENLLAÇOS.** La pàgina a internet de l'Observatori ofereix enllaços a un munt de webs de recursos didàctics.

sast/va/index.html) i enviar-la abans del 16 de novembre de 2008. El material d'informació, plantilles i imatges s'enviarà segons l'ordre d'arribada de les inscripcions.

Excursió nocturna

Els projectes més originals s'han de fer arribar a l'Observatori, comunicant el nom dels alumnes al gabinet de l'Aula del Cel, abans del 13 de març de 2009. El gabinet exposarà tots els projectes públicament en el lloc adient fent les fotografies oportunes per a penjar-los de la web.

El premi per als alumnes seleccionats amb els professors corresponents, que es donarà a conèixer durant el mes de març, serà una excursió a Aras de los Olmos a visitar el nou observatori astronòmic de la Universitat de València fent la corresponent observació nocturna del cel.

► SALUD

La Fundació Ruralcaja premia los hábitos saludables de tres niñas de Valencia y l'Eliana

Aula, Valencia
La Fundació Ruralcaja València entregó la semana pasada los premios correspondientes a la 2ª edición del concurso escolar de *El Aula del Crecimiento*, una iniciativa dedicada a fomentar los hábitos de vida saludable en la que han participado más de 19.000 niños y niñas de la provincia de Valencia.

Los alumnos galardonados han sido: Elena Campos del centro escolar San José de Calasanz de Valencia (1er premio), Belén Arnau del colegio Helios (2º premio) y Macarena Medina del Colegio Público El Garbí (3er premio), ambos de l'Eliana.

El primer premio consiste en un crucero por el Mediterráneo para 4 personas, con el objetivo de que la alumna pueda hacer el viaje con su familia. Además, incluye una excursión a Terra Natura para toda su clase y dos profesores, con todos los gastos pagados, así como una televisión de plasma para el colegio. El segundo premio es un PC para la alumna y una excursión a Terra Natura para toda su clase y dos profesores con todos los gastos pagados. La ganadora del tercer premio, por su parte, recibió un Mp3.

► AGENDA

El Corte Inglés enseña cómo funciona un gran almacén por dentro

Aula, Valencia
El Corte Inglés, con el fin de posibilitar la difusión entre los escolares de edades comprendidas entre los 8 y 14 años (Primaria y ESO) del funcionamiento y sistemas de organización de un gran almacén, ha puesto en marcha su tradicional programa de visitas escolares que comienza este mes de octubre y finaliza el próximo mayo de 2009.

Como soporte de esta actividad de educación para el consumo, El Corte Inglés entrega también material didáctico a los profesores con el propósito de que dispongan de información escrita con los contenidos de la visita y una guía con sugerencias de actividades, para un mayor aprovechamiento de la misma.

Las visitas se realizarán, indistintamente en los cuatro centros de El Corte Inglés en Valencia —Pintor Sorolla-Colón, Nuevo Centro, Avenida de Francia y CC Ademuz— en horario de mañana y deberán concertarse, previamente, en su Departamento de Relaciones Externas, Pintor Sorolla, 15-5ª planta, teléfono 96 351 34 44 (Ext. 2284).

► EDUCACIÓN AMBIENTAL

La CAM celebra el Día Mundial de las Aves

El CemaCAM de Venta Mina organiza un itinerario didáctico por el río Buñol el domingo

Aula, Valencia
El Centro Educativo del Medio Ambiente que la Obra Social de la Caja de Ahorros del Mediterráneo tiene en Venta Mina (Buñol), el CemaCAM, abrirá sus puertas este domingo cinco de octubre para celebrar el Día Mundial de las Aves.

El objetivo de esta actividad programada para público familiar es «conocer mejor el medio ambiente natural, los hábitats y especies características, así como poder identificarlas», explican desde el CemaCAM.

Con el fin de que los escolares puedan disfrutar de la avifauna, el CemaCAM ha organizado un itinerario didáctico por el río Buñol

en el que se llevará a cabo la observación con prismáticos de las aves que pueblan este rincón de la comarca de la Hoya, así como anotar lo que han visto en el campo en un cuaderno.

Observación con prismáticos

La actividad comenzará a las 11 de la mañana con la recepción de los asistentes y finalizará a las 17.30 horas. El itinerario didáctico se desarrollará a lo largo de la mañana mientras que por la tarde habrá talleres manipulativos. La inscripción tiene una matrícula de dos euros por persona. Más información en el teléfono del CemaCAM (96 250 30 54)

CEMACAM

AIRE LIBRE. Escolares en el CemaCAM de Venta Mina.

El espacio de la participación

L'Escola Les Carolines es fa gran

L'ESCOLA Les Carolines de Picassent ha inaugurat un edifici nou (dues fotos de dalt) que alberga una línia del 1r cicle d'Infantil, dues línies del 2n cicle i un menjador per a Infantil, Primària i Secundària. Després de 36 anys de vida aquest ha estat un dels projectes més ambiciosos perquè el creixement de la doble línia implicarà en un futur construir un edifici per a Primària i Secundària. A l'acte assistí l'alcalde de Picassent, els arquitectes que són ex alumnes, pares, mares, alumnes, ex alumnes i tota la família d'aquesta escola de l'Horta Sud.

L'Alcúdia es

mou amb trellat

L'ALCÚDIA ha celebrat entre el 22 i el 26 de setembre la Setmana Europea de la Mobilitat Sostenible. Amb aquest motiu, els alumnes de 6è dels centres de Primària d'aquest municipi de la Ribera Alta han realitzat una activitat de seguretat vial als carrers del poble, on han exercit d'agents de trànsit (tres fotos de dalt). Acompanyats per un agent de la Policia Local, els escolars han *patrullat* els carrers amb dos objectius: detectar les infraccions més comunes i informar a conductors i vianants sobre com corregir-les.

Cal dir que quasi tots els vianants han rebut una felicitació per part d'aquests xicotets agents de trànsit pel fet d'optar per caminar a l'hora de desplaçar-se pel poble, ja que és la fórmula menys contaminant.

Pel que respecta als conductors, les infraccions més comunes són l'estacionament indegut sobre el carril bici, el fet de no posar-se el cinturó de seguretat, o parlar amb el mòbil mentre es condueix. Per tal de recordar les normes de circulació, els escolars fan una xicoteta explicació i entreguen una simpàtica *multa*.

AJUNTAMENT DE L'ALCÚDIA (LA RIBERA ALTA)

Los centros educativos o instituciones que quieran mostrar sus actividades en este espacio deben enviar por correo electrónico (levante.aula@epi.es) fotos y un texto explicativo.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
Jardí Botànic

EL RACÓ DEL BOTÀNIC

El romaní, la flor de tot l'any

A més de ser una de les plantes aromàtiques més utilitzades en la cuina, és molt decorativa

Olga Ibáñez Arnau^(*), València
El primer dimecres de cada més volem dedicar la nostra secció a la jardineria per fer suggeriments i donar orientacions sobre les plantes més convenientes en la perspectiva de la jardineria ecològica i sostenible.

Quan preguntem a un xiquet el nom d'una planta aromàtica, sense pensar diu: *Romaní!* Això és perquè la coneixen ben bé; l'han olorada; l'han posada a la paella. Així que per començar vos proposem aquesta planta de la família de les Labiatae tan nostra — procedeix de la regió mediterrània — i molt coneguda per les seues virtuts culinàries, però que podem utilitzar en jardineria amb molt bons resultats

✓ **Refranys valencians:** *De flors de romaní i noies per casar, tot l'any n'hi ha. De les virtuts del romer es pot escriure un llibre sencer.*

✓ **Nom científic:** *Rosmarinus officinalis* L. Es creu que el nom llatí *rosmarinus* deriva de *ros*, la rosada, i *marinus*, marí, perquè es tracta d'una planta mediterrània que no s'allunya molt de les costes. També hi ha una altra hipòtesi segons la qual deriva dels vocables grecs *rhops*, que significa arbust, i *myrinos*, que vol dir aromàtic. L'adjectiu *officinalis* s'aplica a espècies que s'han considerat medicinals.

✓ **Característiques:** És una planta de 0,5 a un metre d'alçària (pot arribar fins a dos

JARDÍ BOTÀNIC DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

«**ROSMARINUS OFFICINALIS**». Les flors del romaní són molt vistoses.

metres), amb les flors blaves i de vegades rosa pàl·lid. Les fulles són verdes, amb l'anvers de color blanc i amb les vores

corbades cap a baix. Les fulles tenen olis essencials, importants per les propietats medicinals; la mel procedent d'aquesta

planta està molt ben considerada. Floreix tot l'any. La fulla és perenne, és a dir, no cau a la tardor.

✓ **Usos en jardineria:** Tot i que és una de les plantes aromàtiques més utilitzades en la cuina, també és una planta molt decorativa que encaixa fàcilment en qualsevol jardí, aïllat, en grup o formant petites bardisses. Pot servir d'aliment i de refugi als insectes depredadors que s'alimenten de les plagues, com ara la crisopa, que es menja els pugons. Cal posar-la al vostre jardí si voleu que siga un jardí ecològic. A més s'utilitza per a repel·lir insectes paràsits.

✓ **Cultiu:** Calor i sol. Mai ha de tenir l'aigua estancada. Viu millor a terres permeables amb tendència calcària. Tolera els sòls pedregosos i pobres. No resisteix molt bé el fred. Requereix almenys sis o set hores de llum directa al dia, per això cal col·locar a sol ple.

✓ **Poda:** Podar vol dir mantenir la forma. Per a una planta herbàcia o arbust, la poda vol dir netejar els brots malalts o morts, és a dir, fer una bona neteja. La poda afavoreix la floració i facilita l'entrada de llum a l'interior de la planta. Es pot aprofitar per donar-li una forma bonica. Es pot realitzar en primavera, després de la floració, o en hivern. Cal llevar les parts que estiguen mortes i retallar si cal els brots nous.

XICOTETS CONSELLS DE JARDINERIA

Com fer esqueixos?

■ **TIJA JOVE:** Per fer més plantes el més correcte és fer esqueixos de tija jove, que és de color verd fosc. L'època millor és des de principis d'estiu fins a la tardor; si són esqueixos de tija madura (de color marró), des de finals d'estiu fins a l'hivern.

■ **EL TALL:** Per fer els esqueixos es talla la tija des de l'extrem a uns 10 cm;

es lleven les fulles de la part inferior i es planta soterrant-la uns 3 o 4 cm en un sòl lleuger, és a dir, sorra i torba.

■ **LLAVORS:** Les flors produeixen llavors en primavera. Les llavors són una altra possibilitat d'obtenir la planta.

✓ **Altres usos:** El romer o romaní és molt utilitzat a banda de la cuina. S'hi pot fer oli posant una tija en una ampolla. Té aplicacions medicinals i cosmètiques. És famós l'alcohol de romer, usat des de l'antiguitat per alleugerir el dolor. Amb les fulles es fa l'aigua de la regina d'Hongria, molt utilitzada en perfumeria.

^(*)GABINET DE DIDÀCTICA DEL JARDÍ BOTÀNIC

LECCIONES DE NATURALEZA

FAUNA VALENCIANA

Por Ricardo Sales García

Un encuentro con la gran culebra verde

Es el ofidio más grande de los presentes en la Península Ibérica

RICARDO SALES GARCÍA

POSICIÓN AMENAZANTE. Una culebra bastarda en posición amenazante al sentirse molestada por las cámaras.

DE entre todas las culebras que habitan en la Comunitat Valenciana, la culebra bastarda, denominada científicamente *Malpolon monspessulanus*, es el ofidio más grande de los presen-

tes en la Península Ibérica, pudiendo llegar a alcanzar más dos metros de longitud.

Este verano, yendo de excursión por el monte con unos amigos, tuvimos un encuentro con

esta serpiente. Provistos de cámaras fotográficas, procedimos a efectuarle al ofidio varios documentos gráficos. Como es obvio, el reptil huía preservándose debajo de las piedras.

Esta culebra es semivenenosa, les dije. Es decir, que está provista de glándulas venenosas opistoglifas. Este término significa que la dentición especializada que posee para inocular veneno, la tiene situada en ambas zonas de la zona superior-posterior del maxilar superior y es un diente algo mayor que las restantes. Así, cuando captura una presa, tiene que deglutirla bastante para inocularle el veneno. Si muerde a una persona para defenderse, tiene que deglutir bastante la zona mordida para inocular veneno. Como el día era muy soleado, observé que el reptil estaba pletórico de energía y se desplazaba vertiginosamente. Por lo demás, esta serpiente es preciosa.

✓ **Hábitat:** En zonas de montaña, matorral, dehesas con abundante matorral, etc.

✓ **Alimentación:** Es muy beneficiosa alimentándose de roedores controlando las poblaciones de estos micromamíferos.

✓ **Comportamiento:** Si se siente molestada, tiende a erguirse elevando el tronco de su cuerpo casi a la mitad del suelo para intimidar a su agresor llegando a morder. Asimismo, hincha su cuerpo triangulizando su cabeza y emitiendo un sonoro bufido intimidatorio. Es una de las especies más rápidas y agresivas.

RICARDO SALES GARCÍA

Ejemplar de culebra bastarda.

▼ CULEBRA BASTARDA

MALPOLON MONSPESSULANUS

Valenciano: Serp verda

Franc.: Couleuvre de Montpellier

Inglés: Montpellier snake

Vasco: Montpellierko sugua

Gallego: Cobregón

Esta serpiente suele tener en la zona dorsal una coloración variable que va del verde-oliva al marrón-grisáceo. Asimismo, en la zona dorsal —cerca de la cabeza—, suelen poseer una mancha de color negruzca. La zona superior de la cabeza suele tenerla algo hundida cerca del hocico. Y las escamas que presenta encima de los ojos las tiene dispuestas de forma que parece que esté como enfadada. La zona ventral la posee de color amarillento. Las escamas del cuerpo la presenta imbricadas (término que significa que las tiene puestas una sobre otra).